

Sygn. akt II AKa 160/20

1.

2. WYROK

2.1. W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2021 r.

4. Sąd Apelacyjny w Szczecinie II Wydział Karny w składzie:

5. Przewodniczący: SSA Andrzej Olszewski (spr.)

6. Sędziowie: SA Piotr Brodniak

7. SA Janusz Jaromin

8. Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Pajewska

9. przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Szczecinie Anny Staniszczyk

10. po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2021 r. sprawy

11. J. W. (1)

o odszkodowanie w związku z wykonaniem wyroku Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 11 listopada 1983 r. sygn. akt V K 1166/83

12. na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

13. od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

14. z dnia 2 marca 2020 r. sygn. akt III Ko 445/19

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) zasądzone odszkodowanie w kwocie 16 343 (szesnaście tysięcy trzysta czterdzieści trzy) złote podwyższa do kwoty 51 448 (pięćdziesięciu jeden tysięcy czterystu czterdziestu ośmiu) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku,

b) zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy J. W. (1) kwotę 336 (trzystu trzydziestu sześciu) złotych z tytułu ustanowienia pełnomocnika przed sądem I instancji przy drugim rozpoznaniu sprawy;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy J. W. (1) kwotę 240 (dwustu czterdziestu) złotych z tytułu udziału pełnomocnika przed Sądem Apelacyjnym;

IV. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

SSA Janusz Jaromin SSA Andrzej Olszewski SSA Piotr Brodniak

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II Aka.160/20	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1		
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA			
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji			
wyrok Sadu Okręgowego z dnia 2 marca 2020r.			
1.2. Podmiot wnoszący apelację			
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego			
# oskarżyciel posiłkowy			
# oskarżyciel prywatny			
# obrońca			
# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego			
# inny			

1.3. Granice zaskarżenia			
1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.1.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy		

	prawnej orzeczenie odpowiada prawu			
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia			
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia			
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka			
#	art. 439 k.p.k.			
#	brak zarzutów			
1.4. Wnioski				
#	uchylenie	#	zmiana	
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami				

przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
1.5. Ustalenie faktów				
1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				
1.6. Ocena dowodów				
1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu		
1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za				

niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków			
Lp.	Zarzut		
3.1.	<p>Pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił:</p> <p>„ 1) obrazę prawa materialnego, tj.:</p> <p>- art. 8 ust. 1 Ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w zw. z art. 361 §2 kc poprzez nieuwzględnienie w pełni zasady <i>lucrum cessans</i> i przyjęcie, że J. W. (1) nie poniósł w tym zakresie szkody, podczas gdy prawidłowa, zgodna</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	

z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocena Sądu I instancji powinna prowadzić do wniosku zgoda odmiennego, iż mój Mandant na skutek aresztowania go, a następnie skazania i w konsekwencji uznania go za wroga Polski ludowej utracił możliwość uzyskiwania wysokich zarobków w (...), a następnie został zmuszony do pracy na dużo gorszym stanowisku w warsztacie poniżej jego kwalifikacji i z dużo niższą pensją, jak również co do zasądzenia odszkodowania w zakresie damnum emergens, jednakże z potrąceniem „kosztów utrzymania,, na poziomie 50 %.

- art. 13 w/w Ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku w zw. z §11 ust. 6 §15 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku poprzez pominięcie i nie zasądzenie w ogóle kosztów ustanowienia pełnomocnika w sprawie przez wnioskodawcę pomimo, że taki

wniosek został zgłoszony we wniosku jak i na rozprawie w końcowym stanowisku.

Wniosek dotyczył zasądzenia kosztów w wysokości stawki maksymalnej, z uwagi na to, że ustanowiony z wyboru pełnomocnik musiał zmierzyć się z obszernym materiałem dowodowym - także archiwalnym, a minimalna stawka określona w rozporządzeniu na poziomie 240 zł nawet przy maksymalnym ujęciu powoduje, że wynagrodzenie adwokata nie sposób uznać za odpowiadające nakładowi jego pracy.

Ponadto, naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść orzeczenia, a to:

1) art. 2§1 pkt 3 kpk w z w. z art. 7 kpk oraz w zw. z art. 410 kpk, co doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mającego wpływ na

treść orzeczenia,
polegającego na:

- orzeczeniu na rzecz wnioskodawcy kwoty 16.343 zł tytułem odszkodowania za szkodę spowodowaną zatrzymaniem, aresztowaniem i odbywaniem kary na skutek skazania J. W. (1) wyrokiem Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 11 listopada 1983 roku (VK 1166/83) za czyn z art. 237 kk ówczesnego kodeksu karnego tj. znieważenie funkcjonariuszy ZOMO, która zdaniem Sądu I instancji jest adekwatna do rzeczywiście poniesionej szkody poniesionej przez J. W. (1), podczas gdy całokształt sprawy powinny prowadzić do wniosku przeciwnego;

2) art. 424§1 pkt 1 i 2 kpk mające wpływ na treść orzeczenia, a polegające na popadaniu w wewnętrzną sprzeczność podczas uzasadniania motywów, którymi kierował się sąd zasądzając J. W. (1) określoną kwotę odszkodowania, co

	<p>proceeds to this, that the justification of the judgment is internally inconsistent.”</p>			
<p>Summary of reasons for finding the charge to be reasonable, partially reasonable or unreasonable</p>				
<p>Partially reasonable The charge was found to be reasonable in the sense of <i>damnum emergens</i>. In calculating the charge, the court in the first instance should have taken into account the period of detention and imprisonment. Applicant's claim - 19.10.1983r. tj. month and 21 days, period of serving the sentence /27.04. - 25.07.1984r tj. 2 months and 29 days/ and the period of being left without work /25.07. - 1.10.1984r. tj. 2 months and 8 days/. Together that is 6 months and 29 days, and therefore approximately 7 months. Interimly the District Court in its calculations accepted 6.5 months /vide written justification - k.221 act/. Correcting the calculation / 7 months x 5200,- zł x 97 percent/</p>				

i przyjmując z tak obliczonej kwoty 50 % - daje to kwotę 17 654,- zł tj. o 1311,-zł więcej niż faktycznie zasądzono.

Natomiast Sąd Apelacyjny zgadza się z poglądem sądu rozstrzygającego, iż obliczając wysokość tego odszkodowania należy uwzględnić, że część uzyskanych dochodów wnioskodawca, gdyby faktycznie pracował, musiałby wydawać na utrzymanie siebie i swojej rodziny. Przyjęcie, iż wnioskodawca zaoszczędziłby do 50 % uzyskiwanych dochodów jest bardzo korzystne dla niego skoro w swoich pierwszych zeznaniach podawał "nie mieliśmy żadnych oszczędności, bo ja byłem na najniższym uposażeniu, nie było z czego oszczędzać" /k. 46 akt /, a w kolejnych: " w zasadzie wszystkie środki, które zarobiłem przeznaczone były na bieżące potrzeby, ale później jak rozmawiałem z żoną to mówiła, że zawsze udawało się jej coś odłożyć / k.196 akt/. Takie postąpienie sądu

rozstrzygającego było również zgodne z poglądem Sądu Odwoławczego wyrażonym w pisemnym uzasadnieniu przy pierwszym rozpoznaniu sprawy /por. k. 1670dw. - 168 akt/. Korygując powyższe obliczenie, Sąd Apelacyjny uwzględnił przybliżone przeciętne wynagrodzenia za III kwartał 2019r. tj. 5200,-zł , gdyż w chwili wyrokowania nie była znana przeciętna zarobków za IV kwartał 2020r., a przeciętne wynagrodzenie za III kwartał 2020r. było niższe niż rok wcześniej / 5198,58,- zł do 5168,93,- zł/.

Zdaniem Sądu Odwoławczego, zasługiwały również na uwzględnienie zarzuty skarżącego w zakresie tzw. lucrum cessans. Sąd rozstrzygający uznał, że w tej części wnioskodawca i jego pełnomocnik nie naprowadzili odpowiednich dowodów. Nie można z taką tezą się zgodzić. Wnioskodawca przedłożył

świadczenie pracy z 31 grudnia 1987r., z którego wynikało, iż był zatrudniony w P. od 1.10.1984r do 31.12.1987. z wynagrodzeniem 100 zł / godzinę i premia regulaminowa do 50 % /vide k.67 akt/. Jednocześnie zeznał, i nikt tego oświadczenia nie zakwestionował, że zawsze miał niską stawkę i nigdy nie uzyskiwał premii. Sąd rozstrzygający próbował ustalić rzeczywiste miesięczne dochody w P., ale z uwagi na upływ czasu okazało się to niemożliwe. Jednak nie rozważył możliwości zastosowania atr.322 kpc, a powinien to zrobić. Naprawiając ten błąd, Sąd Apelacyjny ustalił, że J. W. (1) przepracował w P. 39 miesięcy. Licząc, iż w latach 1984-1987 miesiąc pracy to było około 180 godzin roboczych i przyjmując stawkę 100,-zł za godzinę ustalono, że pod koniec swojej pracy w tym przedsiębiorstwie wnioskodawca zarabiał około 18 000,-zł i nie otrzymywał premii.

Tymczasem średnie wynagrodzenie za 1987r. wynosiło około 29 000 ówczesnych złotych. Przytoczony wyżej art.322 kpc pozwala, w przypadku gdy ścisłe udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe / a tak jest w niniejszej sprawie, i to z przyczyn obiektywnych /, zasądzić odpowiednią sumę według oceny opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.. Zdaniem Sądu Odwoławczego, w świetle ustalonych faktów, uprawniona jest ocena, iż po opuszczeniu zakładu karnego i po znalezieniu pracy, przez co najmniej 39 miesięcy wnioskodawca uzyskiwał dochody o 1/3 niższe niż w trakcie zatrudnienia w (...). A poprzednie zatrudnienie utracił na skutek niesłusznego skazania. Dokonując stosownych obliczeń / 39 miesięcy x 5200,- zł x 1/3 utraconych dochodów/ otrzymano kwotę 67 587,-zł. A połowa

<p>tej sumy /tyle J. W. (1) mógłby hipotetycznie odłożyć / to kwota 33 794,-zł. I to jest kwota, którą należało zasądzić z tytułu utraconych korzyści.</p> <p>Rację ma też skarżący domagając się kosztów ustanowienia pełnomocnika przy drugim rozpoznaniu sprawy. Ustalono je w wysokości podstawowej - 240,-zł, zwiększając tą kwotę o 2 X 20% za kolejne rozprawy. Ostatecznie daje to sumę 336,-zł.</p>			
<p>Wniosek</p>			
<p>Apelacja pełnomocnika wnioskodawcy z znacznej części zasługiwała na uwzględnienie. Odszkodowanie z tytułu pozostawania bez pracy winno być ustalone na kwotę 17 654,-zł, a z tytułu uzyskiwania niższych zarobków przez okres 39 miesięcy - w kwocie 33 794,-zł. A zatem, łącznie daje to sumę 51 448,-zł, i do takiej kwoty Sąd Apelacyjny podwyższył wysokość</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		

<p>zasądzonego odszkodowania.</p> <p>Należało także zasądzić na rzecz wnioskodawcy wynagrodzenie za ustanowienie pełnomocnika, który występował przy drugim rozpoznaniu sprawy. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nakład pracy pełnomocnika wnioskodawcy przy kolejnym rozpoznaniu sprawy nie był duży, nie była to również skomplikowana sprawa. A zatem nie było powodów do postulowanego przez skarżącego podwyższenia stawki podstawowej. Dodatkowo, w tej kwestii wypowiedział się Sąd Odwoławczy przy pierwszym rozpoznaniu sprawy /k.172 - 173 akt/ i Sąd Apelacyjny w obecnym składzie akceptuje te zapatrywania prawne i do nich się odwołuje.</p>			
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>			
<p>Tak, jak to opisano powyżej.</p>			

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU		
4.1.		
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności		
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO		
1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji		
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy		
1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji		
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany	
Podwyższono wysokość zasądzonych odszkodowania do łącznej kwoty 51 448,-zł z		

ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku. Zasądzono rzecz wnioskodawcy koszty z tytułu ustanowienia pełnomocnika przed sądem I instancji przy drugim rozpoznaniu sprawy.			
Zwięźle o powodach zmiany			
Tak, jak to opisano w pkt.3.1			
1.9. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji			
1.1.7. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia			
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			

5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia			
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
1.1.8. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania			
1.10. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
6. Koszty Procesu			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
IV.	O kosztach postępowania		

	odwoławczego orzeczone na podstawie art.13 ustawy z dnia 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne /.../ - tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 2099.	
7. PODPIS		
SSA Janusz Jaromin SSA Andrzej Olszewski SSA Piotr Brodniak		

1.11. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	pełnomocnik wnioskodawcy		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	wysokość zasądzzonego odszkodowania i nie zasądzenie kosztów udziału w sprawie pełnomocnika wnioskodawcy		
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		

#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego	

	zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.1.1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana